

Schets 1 – Aan de grens

Jozua 1 en 2

Benodigheden voor deze bijeenkomst

- Voor elke jongere een Bijbel en een Handreiking.
- Een leidingdeel voor jezelf als leidinggevende.

Opening

- Te lezen bijbelgedeelten:
 - ✓ Jozua 1
 - ✓ Jozua 2
 - ✓ Numeri 27:12-23
 - ✓ Numeri 32
- Vanuit de belijdenis:
 - ✓ Doopformulier
 - ✓ Heidelbergse Catechismus, zondag 26 en 27
 - ✓ Nederlandse Geloofsbelijdenis, artikel 34
- Suggesties om te zingen:

✓ Psalm 27:7	✓ Psalm 79:4
✓ Psalm 133:3	✓ U bent mijn Schuilplaats, Heer'
✓ Psalm 32:1 en 3	✓ Als g'in nood gezeten
✓ Psalm 25:2	✓ Heere, maak mij Uw wegen bekend
✓ Psalm 31:17	✓ Ik heb slechts één houvast
- Gebedspunten:
 - ✓ Dank de Heere voor Zijn voortdurende zorg voor Zijn volk en bid voor het volk Israël.
 - ✓ Vraag of God ons duidelijk wil maken wat onze roeping en taak is?
 - ✓ Bid om het geloof en vertrouwen dat Rachab en Jozua laten zien.

Doelstelling

De jongeren kunnen aan het eind van de bijeenkomst de volgende kernvragen beantwoorden:

1. Wie is Jozua en hoe heeft de Heere hem voorbereid op zijn taak?
2. Wat kunnen wij van Rachab leren?

1. *Betekenis benoemen*

De schetsen over Jozua behandelen een onderdeel van Israëls geschiedenis dat door de Joden nooit vergeten wordt: het ontvangen van hun eigen land, het land van Gods belofte. Het Bijbelboek laat ook duidelijk zien dat de Heere Zijn eigen Woord vervult en dat de mens tegelijkertijd wordt opgeroepen om naar Hem te luisteren en Hem te gehoorzamen.

2. Actualiteit aangeven

Het land Israël is zeker sinds de stichting van de Israëliëse staat in 1948 een brandpunt in de wereldpolitiek. Rustig is het er nooit en iedereen heeft er wel een mening over. Betrek dit gegeven af en toe, maar laat de gesprekken op de avonden niet alle kanten op waaien. Bepaal de jongeren er vooral bij dat in Jozua het werk van God centraal staat. Er gebeurt veel in het boek: veroveringen, doodstraf en oorlog. Heb oog voor wat God zegt en waarin dus ook een boek als Jozua verschilt van wat er tegenwoordig in het Midden-Oosten gebeurt¹.

3. Christus centraal stellen

Een rode draad in het boek Jozua is dat God Zijn volk een plek geeft om te wonen en in vrede te leven. Zoals ook in de inleiding op de schetsen wordt gezegd, is dit in de Heere Jezus Christus nog veel voller en nog meer volkomen aan het licht gekomen. Hij is de Leidsman, de meerdere Jozua, en Hij brengt ieder die in Hem gelooft tot de ware rust!

In Jozua 1 lezen we dat Jozua een opdracht krijgt, waarbij gehoorzaamheid een belangrijk punt is. Jezus heeft die gehoorzaamheid in Zijn tijd op aarde laten zien (denk aan Zijn worsteling in Gethsémané). In Jozua 2 lezen we dat de Heere de hoer Rachab gebruikt in Zijn plan. Jezus heeft Zelf evenmin hoeren en tollenaars geschuwd. Wie in de ogen van mensen verwerpelijk zijn, zijn dat voor God niet. Voor Hem zijn alle mensen gelijk, want iedereen heeft in zijn/haar leven Gods genade nodig.

Alternatieve (start)opdracht

- Zet op een bord in het groot de woorden 'vertrouwen op God' aan de ene kant, en 'Taak/Verantwoordelijkheid van de mens' aan de andere kant. Praat vanuit Jozua 1 met elkaar door over de verhouding tussen beide en over wat de bedoeling is van Gods geboden voor toen en nu. In Jozua 1:7-8 komen namelijk die beide kanten naar voren. Zet de punten die in het gesprek naar voren komen aan de ene of andere kant van het bord.
- Sta nog een keer stil bij de bijzondere leiding van de Heere, dat Hij iemand als Rachab heeft willen gebruiken voor Zijn werk. Leg de link met hedendaagse 'verschoppelingen' (hoeren, zwervers, verslaafden, vluchtelingen, minderheden). Hoe moeten wij naar deze mensen kijken? Praat hierover met elkaar door.

Achtergrondinformatie

De globale lijn van de oudtestamentische boeken moet als eerste helder worden. Vertel kort hoe het volk daar aan de grens van de Jordaan terecht is gekomen: de hongersnood ten tijde van Jakob (Jozef), de slavernij in Egypte, de bevrijding daarvan en de doortocht door de woestijn.

De Heere sprak al in Genesis 12 tot Abram over Zijn zegeningen. Uit Abram zou een volk komen dat een eigen plek van God zou krijgen. In al de jaren sinds Abram is er heel veel gebeurd: God zegende de aartsvaders, maar er was ook ongehoorzaamheid vanuit de mensen. Wat sinds Genesis 12 tot aan Jozua 1 continu gebeurt, is dat God het volk een grote

¹ Voor meer achtergrondinformatie is de 'Apeldoornse Studie' van prof.dr. H.G.L. Peels nuttig: *God en geweld in het Oude Testament*, en ook andere publicaties van hem op dit terrein.

verantwoordelijkheid geeft. Zijn heilige Wet (Ex. 20) is daarvan een goed voorbeeld. Het is een zegen om die te ontvangen, maar het betekent ook dat het volk een opdracht krijgt om zich daaraan te houden en God te dienen. Door de jarenlange onderdrukking in Egypte leek het alsof God Zijn beloften aan de aartsvaders zou vergeten. In Genesis 15:13 (de sluiting van het verbond) lezen we al dat God een grens stelt aan de onderdrukking. De Heere zal Zijn Woord waar gaan maken. Door alle tegenwerking en zonden van het volk heen zien we nu aan de grens van de Jordaan het begin van de vervulling daarvan.

De tocht naar Jericho in Jozua 2 is niet de eerste verkenning in het land geweest. Eerder al waren er twaalf verspieters (waaronder Kaleb en Jozua zelf) in het land geweest. Daarna had het volk geweigerd om verder te gaan en wilde het terug naar Egypte (Numeri 13 en 14). Nu verloopt het gelukkig anders. God heeft de rebellerende, ongehoorzame generatie in de woestijn doen sterven (vgl. 1 Kor. 10).

Jozua 2

Nadat Mozes is gestorven, heeft de HEERE de leiding over Zijn volk aan Jozua toevertrouwd (Jozua 1). Daarbij krijgt Jozua de opdracht het land Kanaän binnen te trekken. Jozua 2 begint in de verleden tijd, waardoor het een onderbreking vormt van de doorgaande geschiedenis. Zo kan worden verteld hoe Jozua al twee verspieters had uitgezonden. In hoofdstuk 3 wordt de doorgaande lijn weer opgepakt. Veertig jaar hiervoor stuurde Mozes ook verspieters het land in (Numeri 13). Jozua was één van de twaalf verspieters. De ongelovige houding van die verspieters, Jozua en Kaleb uitgezonderd, heeft toen geleid tot een opstand onder het volk.

Vers 1 Het volk is gelegerd in Sittim, een plaats in Moab, tegenover Jericho, aan de andere kant van de Jordaan. De opdracht van deze verspieters is anders dan die van de twaalf uit Numeri 13. Dit tweetal krijgt expliciet de taak Jericho te bespioneren. In het oude oosten kwam het veel voor dat een prostitué ook een soort herberg had. Waarschijnlijk is dat ook hier het geval. Het woord 'slapen' duidt hier in ieder geval niet op seksuele omgang.

Vers 2-3 Jericho was een stadskoninkrijk, een op zichzelf staande staat, zoals die op dat moment in heel Kanaän werden aangetroffen. Vreemdelingen vielen in zo'n stad meteen op. Het was de inwoners bekend dat Israël aan de andere kant van de Jordaan gelegerd was (vers 9-11). Vandaar dat deze verspieters meteen als Israëlitische verkenners herkend worden. De koning ziet direct het gevaar voor zijn stad en reageert adequaat. De zinsnede 'die te uwen huize gekomen zijn' neemt de gedachte aan seksuele praktijken weg.

Vers 4-5 Rachab heeft ook snel door met wat voor mannen ze te maken heeft. Het verbergen van de mannen zal plaatsgevonden hebben toen Rachab de mannen van de koning zag naderen. Op dat moment maakt Rachab een keus die van levensbelang zal blijken, maar waarmee ze zichzelf ook in groot gevaar brengt. Volgens de toenmalige gebruiken zal ook zij gedood worden als deze daad ontdekt wordt. Rachab weet zich eruit te redden met een noodleugen.

Vers 6-7 De vlasstengels liggen op het dak om te drogen. Al sinds duizenden jaren wordt vlas verbouwd om linnen van te maken. De soldaten van Jericho menen dat de verspieters

de kortste weg naar het Hebreeuwse kamp genomen hebben en haasten zich daarom naar de doorwaadbare plaatsen in de Jordaan. De poort gaat achter hen weer dicht.

Vers 8-11 Voordat de mannen op het dak in slaap zijn gevallen, komt Rachab tekst en uitleg geven. Ze erkent de claim die de God van Israël op dit land heeft gelegd. Ook het grote wonder bij de Schelfzee, inmiddels veertig jaar geleden, is niet uit de herinnering van haar en haar landgenoten gewist. De inwoners van Jericho zijn bang. Niet omdat Israël zo'n machtig volk is, maar omdat ze beseffen Wie dit volk leidt. Uit de aanduiding 'uw God is een God boven in de hemel en beneden op de aarde' blijkt dat Rachab beseft met een geheel andere God van doen te hebben dan met de afgoden van Jericho. Dat waren goden met een beperkte macht in een afgebakend gebied. De HEERE, zo ziet Rachab, is een universele God. Hij is overal en Hij is almachtig. Waarschijnlijk begrijpt Rachab nauwelijks wat de dienst aan de HEERE inhoudt. Maar nu ze van deze God heeft gehoord, weet ze dit wel: ze wil Hem dienen!

Vers 12-13 Het is dan ook geen verraad dat ze de Israëlieten om hulp vraagt. Het is een levenskeuze. Ze wil bij het volk van de HEERE horen. Het is door geloof, zo zegt Hebreëen 11:31, dat Rachab op deze wijze haar leven heeft gered. Het genoemde waarteken verwijst terug naar de eed waar ze om gevraagd heeft. Rachab denkt niet alleen aan zichzelf, maar redt ook heel haar familie.

Vers 14 De verspieters staan met hun leven voor Rachab en haar familie in, onder voorwaarde dat Rachab zal zwijgen tegen haar stadsgenoten.

Vers 15 Rachabs huis staat boven op de stadsmuur, waardoor de achterkant van haar huis met de stadsmuur samenvalt. Een zeel is een dik touw. De verspieters ontsnappen op dezelfde wijze als Paulus later uit Damascus zal ontsnappen (Handelingen 9:25). Deze daad zal later door Jakobus worden aangehaald als een daad door welke ze gerechtvaardigd is (Jakobus 2:25).

Vers 16-21 Voordat de ontsnapping daadwerkelijk plaatsvindt, geeft Rachab nog een advies en stellen de verspieters nog enkele voorwaarden. Ze hebben beloofd met hun leven voor Rachab in te staan, maar Rachab moet dan natuurlijk wel meewerken. Anders zullen ze van hun eed bevrijd zijn. Het scharlaken koord heeft mogelijk met Rachabs beroep te maken. Het is in ieder geval niet te verwarren met het dikke touw waarmee de verspieters zijn ontsnapt. Dit draad moet aan hetzelfde raam worden gebonden waardoor de verspieters zullen ontsnappen. Mits zij zich aan de gestelde voorwaarden houdt, zal het bloed van Rachab en haar familie op het hoofd van de verspieters zijn. Dat wil zeggen: de verspieters staan met hun leven voor hen in. Rachab stemt hiermee in en helpt de mannen ontsnappen. Meteen bindt ze het scharlaken koord aan haar raam. Een daad waarmee ze blijf geeft van haar geloof. Door dit geloof zal ze worden gered en in het volk van de HEERE worden opgenomen. Ze zal zelfs een plekje krijgen in het geslachtsregister van de Heere Jezus (Mattheüs 1:5).

Vers 22-24 De mannen volgen Rachabs advies op. Teruggekomen bij het volk brengen ze verslag uit aan Jozua en niet, zoals de twaalf verspieters, aan heel het volk. De mannen

hebben in de angst van Jericho de hand van de HEERE gezien en hebben, anders dan de verspieders in Numeri 13, geen twijfel: de HEERE heeft dit land in onze handen gegeven.

Antwoorden op de vragen en suggesties voor gesprek

Startopdracht

Een mooie opdracht om te zien wat we met elkaar weten over deze bijbelse persoon. Jozua, de zoon van Nun, was één van de verspieders die al veel jaren eerder het beloofde land hadden verspied. In tegenstelling tot de 10 andere verspieders gaven zij wél een goed getuigenis van het land. Jozua is dus een standvastig man geweest, die in de woestijntijd in de nabijheid van Mozes is geweest (in Deut 1:38 wordt hij als een dienaar van Mozes beschreven). Hoewel hij in Numeri 11 het werk van de Heilige Geest niet herkende, is hij een gelovige man geweest. De Heere heeft hem gespaard tijdens de jaren in de woestijn, zodat het volk onder Jozua's leiding het land binnen zou trekken. Jozua werd zodoende een nieuwe middelaar tussen God en het volk. Al was zijn relatie met de Heere wel anders dan die van Mozes. Niemand was namelijk zo vertrouwd met de Heere als Mozes (vgl. Numeri 12:6-8).

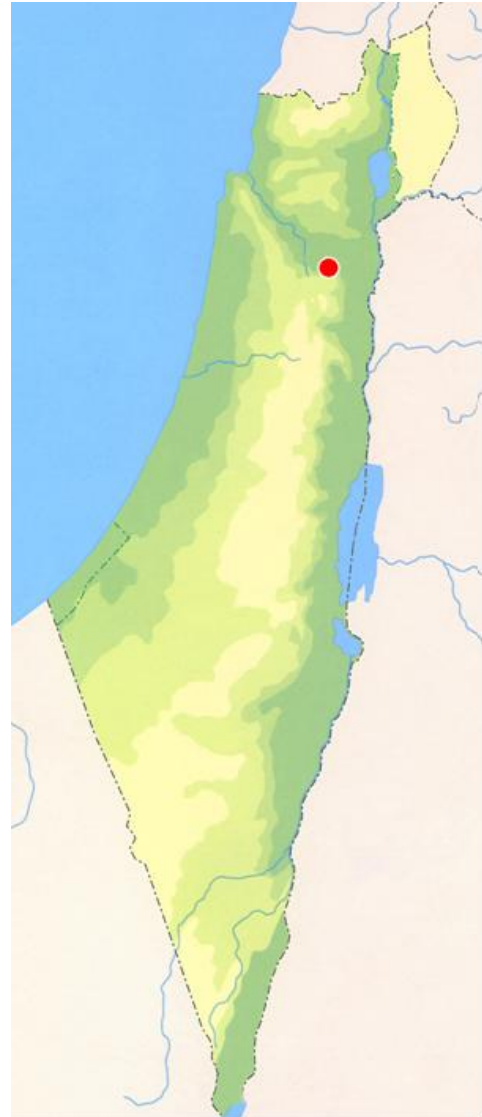
1. Persoonlijke vraag. Houd oog voor diversiteit onder jongeren als het om leren gaat (werk, school, achtergrond, gezin). Misschien moet deze vraag met iets andere bewoordingen gesteld worden om bij iedereen wat los te krijgen. Kom er samen achter hoe Jozua werd voorbereid en gevormd en hoe dit te vergelijken valt met de opvoeding en opleiding van de jongeren.
2.
 - a. De belofte vind je in vers 3 en 5. De eis in vers 7 en 8.
 - b. Persoonlijke vraag. Misschien moet eerst uitgelegd worden wat in dit verband met het woord 'eis' bedoeld wordt en wat de eis is waar het om gaat. Dit woord kan negatieve ideeën/gevoelens oproepen. De eis uit het doopsformulier is om God met alles wat in ons is te vertrouwen en lief te hebben, ons van de wereld af te keren, te strijden tegen onze oude zondige natuur en God in een nieuw leven te dienen. Breng het gesprek ook op de doop en op het doen van geloofsbelijdenis.
3. In de Handreiking is op p.22-23 plaats om een eigen kaart te tekenen. Zorg voor een duidelijk voorbeeld, vanuit een studiebijbel of bijvoorbeeld van <https://bijbel-statenvertaling.com/kaarten/de-uittocht-uit-egypte-en-de-verovering-van-kanaan/>. Teken de contouren van het land en vul de plaatsnamen in die in de schets langskomen. In elke schets zal naar deze kaart verwezen worden en de opdracht opnieuw gegeven worden

om de kaart aan te vullen. Mooi om zo in beeld te brengen hoe de intocht en verovering van het land plaatsvond.

4. –

5.

- a. Het sturen van spionnen was en is een bekend middel. Bovendien had de Heere het eerder al geboden, toen het volk voor het eerst aan de rand van het beloofde land stond (Numeri 13:2). Deuteronomium 1:22 laat zien dat het volk dat ook wel zelf wilde, maar God heeft daar wel mee ingestemd. Het is dus niet een daad van ongelof. Wél is het belangrijk dat Jozua niet op zijn eigen kracht of verstand ging vertrouwen, maar op de Heere. Aan de andere kant sluit dit de verantwoordelijkheid van de mens niet uit. Jozua beseftte dit en maakte daarom een aanvalsplan, waar het uitzenden van verspieters ook bij hoort.
- b. Persoonlijke vraag. Het kan eventueel ook gaan om een keuze die iemand langere tijd geleden heeft gemaakt. Deze vraag kan heel persoonlijke vragen oproepen. Geef hiervoor de ruimte en ga hierover in gesprek. Mocht duidelijk worden dat het goed is om met iemand verder door te praten hierover, probeer hier dan een ander moment voor te vinden dan tijdens de groepsbespreking.

6.

- a. *Eigen antwoord.*
- b. Waarschijnlijk levert dit punt wel wat discussie op. Belangrijk is dat een aantal dingen wel helder worden. Rachab vreesde de Heere en stelde zich in dienst van Hem. Het dienen en gehoorzamen van God gaat boven het gehoorzamen van mensen (vgl. Handelingen 5:29). Het leven en de toekomst van Gods volk is belangrijker dan het gehoorzamen van de bewakers van Jericho. Calvijn wijst er in zijn commentaar ook op dat Rachab eigenlijk al was overgegaan tot het volk Israël.
- c. De lijn naar Sifra en Pua (de Egyptische vroedvrouwen) laat zien dat God zelfs deze vrouwen uit heidense volken zegende (Exodus 1:20). Wat voor de zaak van God gebeurt, kan in beperkte mate samengaan met het verdraaien van de waarheid. Zowel

bij de vroedvrouwen als bij Rachab gaat het om noodsituaties (leven en dood). Het is dus niet zo dat het verdraaien van de waarheid in allerlei situaties zomaar toegepast kan worden.

7.

- a. De verzen uit Hebrreeën en Jacobus zijn positief over Rachab. Dat is iets bijzonders, zeker ook als we erop letten dat Rachab een plek heeft in het rijtje geloofshelden. In beide Bijbelgedeelten staat erbij dat ze een hoer was. Dat maakt het een extra wonder dat ze op deze manier genoemd wordt in de bijbelgedeelten.
- b. Zonden die een lange doorwerking hebben zijn allereerst de zondeval in Genesis 3. Verdere voorbeelden: de geslachtslijn van Kaïn (dood en verderf); de zonde van koning David met Bathseba (dood van het kind, strijd om de opvolging); Davids zonde over de volkstelling, en de verdere afgoderij in Israël en Juda. Vooral in het laatste voorbeeld zie je de doorwerking van de zonde in de geslachten duidelijk terug, waarbij er in Juda nog af en toe een Godvrezende koning regeert.
- c. Het citaat van Corrie ten Boom wil zeggen dat wij onze zonden niet meer naar boven moeten halen, als we in geloof de vergeving van die zonden mochten leren kennen. Dat is voor Rachab een belangrijke les: denk niet meer terug aan het verleden, als de Heere dat Zelf ook niet meer doet. Voor ons niet minder belangrijk. 'Gedenk niet meer aan het kwaad dat wij misdreven' (Ps 79:4 berijmd: zing deze psalm eventueel met elkaar).

Slotopdracht

Probeer dit als vereniging met elkaar op te pakken!